

Kostenloser Esperanto-Kurs – 5. Lektion

1. Ĉu ankaŭ vi?

Poprad, la 18-an de majo

Kara Peter!

Multajn salutojn el Slovakujo sendas al vi Klara. La tagoj ĉi tie pasas tre rapide. Tial nur hodiaŭ mi sukcesas skribi al vi. Mi esperas, ke mia bildkarto atingos vin antaŭ la fino de la kurso. Ĉi tie ĉio plaĉas al mi. Ankaŭ la amasloĝejo, en kiu loĝas mi kun dudek junuloj: Apud mi dormas Maria el Polujo kaj Aurélie el Francujo. Aurélie estas la plej aĝa el ni, 27 jarojn ŝi aĝas. La knabinoj estas tre gajaj. Ankaŭ la vetero bonegas. La suno brilas, la ĉielo estas blua, sed vespere estas malvarma aero. De mateno ĝis vespero ni konversacias en Esperanto. Ĉar mi estas la sola germanino ĉi tie, mi ne povas paroli germane. Proksime al la kursejo troviĝas naĝejo kaj mi hieraŭ enakviĝis (en-akv-iĝ-is). Ĉirkaŭ la kursejo estas granda ĝardeno. Antaŭhieraŭ nia grupo lernis dum la tuta tago ekstere, en tiu ĉi ĝardeno. Apud la ĝardeno troviĝas la tendejo. Cetere, estas en nia grupo du polinoj, unu francino, tio estas Aurélie, du italinoj, tri rusoj, unu bulgaro, unu aŭstro, du rumanoj kaj kvar slovakoj. Do, kun mi entute (en-tut-e) dek sep personoj. En la alia grupo estas svisoj, hispano, svedo, finno kaj usonanino. Unu el la rusoj enamiĝis (en-am-iĝ-is) en la usonaninon. Nun ili ĉiam kune sidas kaj flirtas unu kun la alia. Miaj gepatroj sendis al mi jam retpoŝton. Ili skribis, ke ili jam atendegas (atend-eg-as) mian revenon (re-ven-on). Ĉu ankaŭ vi?

Kore salutas vin

Klara

2. Neue Wörter

Zum selbst Herausfinden: *bildo, bulgaro, Italujo*

aero	Luft	italino	Italienerin
aĝo	Alter	Italujo	Italien
akvo	Wasser	konversacii	sich unterhalten
aŭstro	Österreicher	kore	herzlich
bildo	Bild	koro	Herz
brili	scheinen, glänzen	pasi	vorbeigehen
bulgaro	Bulgare	polino	Polin

ĉiam	immer	Polujo, Pollando	Polen
ĉielo	Himmel	proksime al	in der Nähe von
ĉirkaŭ	um ... herum; circa	reveno	Rückkehr
enakviĝi	ins Wasser gehen	rumano	Rumäne
enamiĝi	sich verlieben	ruso	Russe
entute	insgesamt	sendi	schicken, senden
esperi	hoffen	slovako	Slowake
finno	Finne	sukcesi	(es) schaffen, Erfolg haben, gelingen
flirti	flirten	suno	Sonne
francino	Französin	svedo	Schwede
Francujo, Francio	Frankreich	sviso	Schweizer
ĝardeno	Garten	tial	darum, deswegen
gepatroj	Eltern	troviĝi	sich befinden
germana	deutsch	usonano	US-Amerikanerin
germano	(die) Deutsche	vespero	Abend
hispano	Spanier	vetero	Wetter

Redewendungen:

la plej aĝa – der/die Älteste

iomete – ein wenig

la suno brilas – die Sonne scheint

kore salutas – (es) grüßt herzlich

de mateno ĝis vespero – von morgens bis abends

multajn salutojn – viele Grüße

3. Grammatik

3.1 unu/alia

unu **kun** la alia – **miteinander**

unu la alian – einander, einer **den** anderen

unu **al** la alia – einander, einer **dem** anderen

unu **de** la alia – **voneinander**

unu **por** la alia – **füreinander**

unu **post** la alia – **nacheinander**

unu **sub** la alia – **untereinander**
usw.

3.2 Relativpronomen

Die Relativpronomen (bezügliche Fürwörter) können wie im Deutschen mit Präpositionen zusammengesetzt werden, und bilden so eine Umstandsbestimmung im Teilsatz:

kiu – der, welcher
kun kiu – mit dem, mit der (gemeinsam)
kun kiuj – mit denen (gemeinsam)
per kiu – mit dessen/deren Hilfe, mit dem/der
pri kiu – über den/die/das
el kiu – aus dem/der
en kiu – in dem/der

kio – was
pri kio – worüber, über was
de kio – wovon, von was

3.3 Reihenfolge der Satzglieder

In der 1. Lektion haben wir dir die gebräuchlichste Reihenfolge der Satzglieder erläutert. Diese Reihenfolge kann geändert werden, z. B. aus stilistischen Gründen:

La nomon de la franca knabino oni elparolas Orelij.

direktes Objekt – Subjekt – Verb – Ergänzung

Hier ist das direkte Objekt an den Satzanfang gestellt worden. Das ist leicht an der Endung *-n* zu erkennen.

Ähnlich verhält es sich mit den Relativpronomen. Wenn sie das direkte Objekt des zweiten (abhängigen) Teilsatzes darstellen, erhalten auch sie die Akkusativendung:

Kie estas la libro, **kiun** mi vidis hieraŭ? – Wo ist das Buch, das ich gestern gesehen habe?

Im Plural: Kie estas la libroj, **kiujn** mi vidis hieraŭ?

Da das Verb *vidi* wie auch das deutsche „sehen“ ein Akkusativobjekt verlangt, spielt das Relativpronomen *kiu* diese Rolle, da es für das Wort *libro* aus dem ersten Teilsatz steht.

Ein anderes Beispiel:

Pardonu al mi **tion**, **kion** mi faris.

Oder kürzer: Pardonu al mi, **kion** mi faris. – Verzeih mir (das), was ich getan habe.

3.4 Ländernamen im Esperanto

Ländernamen im Esperanto werden nach zwei Regeln gebildet:

1. Ableitung des **Ländernamens** vom Bewohner mit dem **Suffix -uj oder -io**:

Germano loĝas en Germanujo / Germanio,

Franco loĝas en Francujo / Francio,

Slovako loĝas en Slovakujo / Slovakio;

usw. für svedo, norvego, dano, aŭstro, anglo, skoto, sviso, hispano, italo, greko, polo, ĉeĥo, hungaro, ruso

2. Ableitung der **Bewohnerbezeichnung** aus dem Ländernamen mit dem **Suffix -an**:

En Nederlando loĝas la Nederlandanoj.

En Irlando loĝas la Irlandanoj.

En Kanado loĝas la Kanadanoj,

en Usono la Usonanoj,

en Brazilo la Brazilanoj,

en Indonezio la Indonezianoj,

kaj en Luksemburgo la Luksemburganoj.

Leider musst du lernen, welche Regel zu welchem Land bzw. Bewohner gehört.

Heutzutage werden Länderbezeichnungen oft mit *-i-* gebildet, während früher *-uj-* häufiger war. Eine weitere mögliche Bildungsform ist das Anhängen von *-land-*:

Danujo → *Danlando* / *Danio*

Eine Liste der Ländernamen auf Esperanto findest du in der Wikipedia unter:

https://eo.wikipedia.org/wiki/Listo_de_landnomoj.

3.5 Zur Wortbildung

Präfix:

ge- fasst Vertreter beiderlei Geschlechts zusammen:

patro (Vater) → **gepatroj** – Eltern

frato (Bruder) → **gefratoj** – Geschwister

sinjoro (Herr) → **Gesinjoroj!** – (Meine) Damen und Herren!

Suffixe:

-uj- zur Bildung vieler Ländernamen:

franco (Franzose) → **Francujo** – Frankreich

germano (Deutscher) → **Germanujo** – Deutschland

-uj- wird auf für Gefäße oder Behältnisse genutzt:

pano (Brot) → panujo – Brotbüchse

floro (Blume) → florujo – Blumentopf

mono (Geld) → monujo – Geldbeutel, Portemonnaie

-uj- wird – seltener – auch zur Bezeichnung von Gewächsen benutzt:

pomo (Apfel) → pomujo – Apfelbaum

rozo (Rose) → rozujo – Rosenstock

Anstelle des Suffixes *-uj-* werden im modernen Esperanto der Eindeutigkeit halber häufig die zusammengesetzten Wörter benutzt: *pomarbo, rozplanto*

-an-: Teilnehmer, Angehöriger:

Usono (USA) → Usonano – Einwohner der USA

la sama lando (das gleiche Land) → samlandano – Landsmann/-frau

urbo (Stadt) → urbano – Städter, Stadtmensch

-ad- unterstreicht die Dauer einer Tätigkeit:

atendadi – lange warten

kuri (laufen) → la kurado – das Laufen, der Lauf, das Hin- und Herlaufen

-ar-: Ansammlung gleicher Dinge, Sammelbegriff:

tendo (Zelt) → tendaro – Zeltlager

infano (Kind) → infanaro – Kinderschar

homo (Mensch) → homaro – Menschheit

4. Übungen

4.1 Übersetze:

1. übereinander, nebeneinander, beieinander
2. Worüber hat er gesprochen?
3. Ich weiß nicht, worüber er gesprochen hat.
4. Mit welchem Stift hat sie den Brief geschrieben?
5. Das ist der Stift, mit dem sie den Brief geschrieben hat.
6. Hier ist das Buch, das ich gestern gelesen habe.
7. Weißt du, was er getan hat?
8. Sind das die Kinder, die du vorgestern getroffen hast?

5. La programo de la renkontiĝo

Jen vi vidas la programon de la renkontiĝo, en kiu Klara partoprenas:

Tempo	Vendredo	Sabato	Dimanĉo	Lundo	Mardo	
8–9 h	Alvenado	Matenmanĝo	Matenmanĝo	Matenmanĝo	Matenmanĝo	
9–11 h		Instruado	Instruado	Instruado	Instruado	
11–12 h		Kafopaŭzo	Kafopaŭzo	Kafopaŭzo	Kafopaŭzo	
12–13 h		Instruado	Instruado	Instruado	Instruado	
13–14 h		Tagmanĝo	Tagmanĝo	Tagmanĝo	Tagmanĝo	
14–15 h		Promeno tra Poprad	Kurso de la slovak lingvo	Bicikla ekskurso	Historio de Esperanto	La Esperanto-movado
15–16 h					Esperanta literaturo	Instruado de Salsa
16–17 h		Japanaj manlaboroj			La vivo de Zamenhof	Improvisa teatro
17–18 h	Lingva testo	Koktelista mini-kurso	Historio de Slovakujo			
18–21 h	Vespermanĝo	Vespermanĝo	Vespermanĝo	Vespermanĝo	Vespermanĝo	
21–22 h	Oficiala malfermo	Popola muziko	Koncerto	Teatraĵo	Internacia vespero	
22 h – ...	Interkona vespero	Diskejo	Filmo	Karaokeo	Dancado de Salsa	

Tempo	Merkredo	Ĵaŭdo	Vendredo	Sabato
8–9 h	Matenmanĝo	Matenmanĝo	Matenmanĝo	Matenmanĝo
9–11 h	Instruado	Ekskurso al Bratislava	Instruado	Rezultoj de la ekzameno
11–12 h	Kafopaŭzo		Kafopaŭzo	Kafopaŭzo
12–13 h	Instruado		Fina ekzameno	Adiaŭo oficiala
13–14 h	Tagmanĝo		Tagmanĝo	Tagmanĝo
14–15 h	Naĝado en urba naĝejo		Sportaj konkursoj	Forirado
15–16 h				
16–17 h				
17–18 h	Diskutrondo			
18–21 h	Vespermanĝo	Vespermanĝo	Vespermanĝo	
21–22 h	Vingustumado	Koncerto	Adiaŭa vespero	
22 h – ...	Diskejo			

La lingvoinstruado komenciĝas je la naŭa horo. Tagmeze estas paŭzo de unu horo. La posttagmeza (post-tag-mez-a) programo komenciĝas je la dek-kvara kaj finiĝas je la dek-oka horo. Ĉiuvespere okazas kultura programo: Vi povos danci, kanti ktp. (= kaj tiel plu). Jaŭde estas granda, tuttaga (tut-tag-a) ekskurso al Bratislava.

Krom tio kutime dum ĉiuj renkontiĝoj ekzistas:

Libroservo, kie vi povas aĉeti librojn kaj kompaktdiskojn.

Gufujo, trankvila loko sen alkoholo, kie vi povas trinki teon, manĝi keksojn kaj babili.

Trinkejo, kie vi povas trinki ion aŭ drinki. Klarigo pri la vortoj: *Trinki* oni uzas por trinkaĵoj kun aŭ sen alkoholo, ekz. (= ekzemple) „mi trinkas akvon“. *Drinki* oni uzas (ofte mal-transitive) nur por alkoholaĵoj, ekz. „mi neniam drinkas“. En la trinkejo ofte ankaŭ estas bona muziko.

Ludejo, ĉar multaj esperantistoj ŝatas tablo-ludojn.

6. Neue Wörter

Die folgenden Wörter kannst du dir bestimmt selbst herleiten: *oficiala, testo, paŭzo, japana, karaokeo, koncerto, sporto, kekso, alkoholo, ofte*

adiaŭo	Verabschiedung	lingvo	Sprache
alkoholo	Alkohol	literaturo	Literatur
alvenado	Ankunft	ludi	spielen
babili	plaudern	malfermo	Eröffnung
diskejo	Disco	matenmanĝo	Frühstück
drinki	Alkohol trinken	mezo	Mitte
ekzemple (ekz.)	zum Beispiel	movado	Bewegung
ekzameno	Prüfung	neniam	nie
ekzisti	existieren, es gibt	oficala	offiziell
fermi	schließen	ofte	oft
gustumi	probieren, verkosten	okazi	stattfinden, geschehen, passieren
historio	Geschichte	paŭzo	Pause
improvizo	Improvisation	popolo	Volk
instrui	unterrichten	posttagmezo	Nachmittag
inter	zwischen	programo	Programm
interkona vespero	Kennenlernabend	promeni	spazieren gehen
io	(irgend)etwas	rezulto	Ergebnis
japana	japanisch	rondo	Runde
kaj tiel plu (ktp.)	und so weiter	servo	Dienst
kanti	singen	sporto	Sport
karaokeo	Karaoke	ŝati	mögen
kekso	Keks	tablo	Tisch
klarigo	Erklärung	tagmanĝo	Mittagessen
koktelisto	Barkeeper	tagmezo	Mittag
kompaktdisko	CD	teatraĵo	Theaterstück
koncerto	Konzert	testo	Test
konkurso	Wettbewerb	trankvila	ruhig
krom	außer	trinki	trinken
kulturo	Kultur	uzi	benutzen

kutime	gewöhnlich	vivo	Leben
labori	arbeiten		

Ein Treffen, das dem von Klara besuchten sehr ähnelt, ist übrigens die *Somera Esperanto-Studado* (SES), die jedes Jahr im Juli stattfindet. Mehr Infos dazu findest du unter <https://ses.ikso.net/>. Für viele Treffen können DEJ-Mitglieder auch Reisekostenunterstützung erhalten. Mehr dazu erfährst du auf den Internetseiten der Deutschen Esperanto-Jugend: <https://esperantojugend.de/>.

Lösungen zu 4.

4.1

1. unu super la alia, unu apud la alia, unu ĉe la alia
2. Pri kio li parolis?
3. Mi ne scias, pri kio li parolis.
4. Per kiu skribilo ŝi skribis la leteron?
5. Jen la skribilo, per kiu ŝi skribis la leteron.
6. Jen la libro, kiun mi legis hieraŭ.
7. Ĉu vi scias, kion li faris?
8. Ĉu tiuj estas la infanoj, kiujn vi renkontis antaŭhieraŭ?

7. Kontrollübungen für deine Mentorin / deinen Mentor

7.1 Bilde neue Wörter:

Bilde mithilfe der Wortbildungssilben, die du bisher gelernt hast, aus den folgenden Wörtern neue und übersetze sie anschließend:

rumano, svisto, svedo, hispano, edzo, amiko, loĝi, ĉambro, Berlino

7.2 Übersetze sinngemäß folgende zum Teil zusammengesetzte Wörter:

1. malrapidiĝi	10. sunbrilo
2. vesperiĝas	11. ĉiama
3. mateniĝis	12. remalfermo
4. proksimiĝi	13. instruado
5. elakviĝi	14. studado
6. multegaj	15. plimultiĝo
7. vindrinkejo/-trinkejo	16. restaĵo
8. pollingve	17. kundancado
9. malpli	18. domano

Zusätzliche Übung:

Schreibe 5 Sätze, in die du jeweils ein oder zwei der Wörter einbaust.

7.3 Sage sinngemäß, ...

... dass du am Dienstag angekommen bist,

... dass du noch Geschwister hast, die älter sind als du,

... dass du an diesem Kurs teilnimmst, da du endlich Esperanto nicht nur lesen und schreiben, sondern auch sprechen willst,

... dass du im letzten Monat durch Frankreich und Italien gefahren bist,

... dass du beim Kennenlernabend einen netten Polen kennengelernt hast,

... dass dir der Ausflug ins Schwimmbad und das Konzert sehr gefallen hat,

... dass du wieder auf ein Esperanto-Treffen fahren möchtest.